

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง
จังหวัดบุรีรัมย์

PARTICIPATION OF PEOPLE IN MAKING DEVELOPMENT PLANS OF
SRIPOOM SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN KRASANG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

การค้นคว้าอิสระ

ของ

วิไลดา ตะขุนรัมย์

เลขทะเบียนหนังสือ.....	18241.4
Bib - Id	56716
Barcode	1000113716
เลขเรียกหนังสือ	352.14
	25715ก
	2553

ศ.1(26)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระของ
นางสาววิไลดา คະขุนรัมย์ เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน)

.....ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

.....ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเคียน)

.....กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒินันท์ งามฤทธิ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน 1 7 ค.ศ. 2553 พ.ศ. 2553

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย วิไลดา กะขุนรัมย์

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน	ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ที่ปรึกษาร่วม

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่พิมพ์ 2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open Form) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8806 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า:

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ คือโครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ เป็นข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุด รองลงมา คือ ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน ให้มีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าประชุมรับรู้ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาหมู่บ้านของตนเอง ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE Participation of People in Making Development Plans of Sripoom Subdistrict
Administrative Organization in Krasang District, Buriram Province

AUTHOR Viladda Kachunram

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

Associate Professor Prajan Kanawan Advisor

Associate Professor Prasit Suwannarak Co-advisor

DEGREE Master of Public Administration **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2010

ABSTRACT

The objective of this research was to study the participation of people in making development plans of Sripoom Subdistrict Administrative Organization in Krasang District, Buriram Province in 3 aspects, namely, decision-making participation, performing participation, and following up and evaluation participation. The subjects were 353 people with at least 18 years old, selected by using the Table of Taro Yamane with the reliability value at 95.5 % and the error at $\pm 5\%$, stratified random sampling, and simple random sampling, respectively. The instrument used for collecting data was a 3-part questionnaire including check list, rating scale, and open form with its reliability at 0.8806. The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows:

1. The participation of people in making development plans of Sripoom Subdistrict Administrative Organization in Krasang District, Buriram Province both as a whole and at each aspect was at "moderate" levels. The ranking from the most to the least aspects were: 1) decision-making participation; 2) performing participation; and 3) following up and evaluation participation, respectively.

2. The additional suggestions and opinions about the participation of people in making development plans of Sripoom Subdistrict Administrative Organization in Krasang District, Buriram Province were that all projects appointed in the development plan should be completed, followed by budget allocation in local development plan should be covered all aspects, budget allocation, should be more provided, and given the opportunity to people to participate in meeting and understand about the development plan setting and solve the problems in their own villages, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน ประธานกรรมการการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านคือ ดร.ผดุงชาติ ยังกี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ นางศศิธร แสงการ บรรณารักษ์ ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนายนิคม อะพรรัมย์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและแก้ไข เครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณแม่พัฒนา ตะชุนรัมย์ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่ได้ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีในทุก ๆ ด้านตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้จากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณ แด่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิด สติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

วิไลดา ตะชุนรัมย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง.....	18
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน.....	25
แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	33
บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	72
วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	84
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม.....	88
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	90
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	92
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	46
2 ประเภท/ขนาด โรงงานอุตสาหกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	48
3 อัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	52
4 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนก แต่ละหมู่บ้าน.....	56
5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.....	62
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	64
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	65
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	67
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง
จังหวัดบุรีรัมย์..... 71

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงขั้นตอนในกระบวนการวางแผน.....	30
2 แนวทางการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	35
3 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา.....	44

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) เป็นแผนที่เกิดจากการระดมพลังความคิดและการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วน ทุกหมู่เหล่า ทุกภูมิภาคทั่วประเทศร่วมกันดำเนินการในทุกขั้นตอนอย่างกว้างขวาง และเห็นพ้องร่วมกัน อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” อันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชน และเชื่อมความรักสามัคคีของปวงชนทั้งชาติให้สมานฉันท์เป็นหนึ่งเดียว โดยมุ่งหวังให้สังคมไทยในอนาคตมีการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะนำสังคมไทยไปสู่ความสันติสุขและคนไทยทั้งชาติอยู่ร่วมกันอย่างรู้ รัก สามัคคีภายใต้ร่มพระบารมีตลอดไป

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลัก ธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส และเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดียิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแถลงเป็นนโยบายของรัฐบาลและยังกำหนดไว้เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 ของแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 การส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการ ประชาสังคม ซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 7 ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2546 - 2550 ที่เน้นการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย

ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเรื่องสำคัญ เพราะแผนพัฒนาเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางให้ดำเนินงานไปได้อย่างถูกต้อง แต่การจัดทำแผนที่ดินนั้นจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพราะจะได้ทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่น และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด ตรงประเด็น

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีหน้าที่ให้บริการประชาชน โดยส่วนใหญ่จะเน้นงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และยังมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพ.ศ. 2548 เพื่อเป็นการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิในปัจจุบัน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน อันสืบเนื่องมาจากขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชน

ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานส่วนตำบล จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุงในการพัฒนาการมีส่วนร่วม อันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน และเป็นแนวทางการทำงานที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำให้ประหยัด มีประสิทธิภาพ เป็นแผนพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาบรรลุเป้าประสงค์ในการพัฒนาและเป็นแนวทางในการจัดทำแผนงาน งบประมาณรายจ่ายประจำปี และแผนปฏิบัติการต่อไป พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมและสามารถนำแผนพัฒนาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดครอบคลุมทุกด้านการพัฒนาภายในท้องถิ่น และเป็นแผนที่สนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และยังเป็นการปูพื้นฐานไปถึงการตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุง พัฒนาด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 9 หมู่บ้าน จำนวน 2,951 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงให้นิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินการ กิจกรรม ตั้งแต่การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2. การมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาใน 3 ดังนี้

2.1 ด้านการตัดสินใจ หมายถึง มีส่วนในการคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อ แก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรม มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการในการพัฒนาท้องถิ่น ร่วมตัดสินใจในการ ใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมในการจัดลำดับ ความสำคัญของความต้องการ

2.2 ด้านการดำเนินการ หมายถึง การเข้าร่วมดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามแผนพัฒนาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ และได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

2.3 ด้านการติดตามประเมินผล หมายถึง การติดตามดูความถูกต้องในการทำงาน การตรวจสอบความก้าวหน้าในการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรม การแก้ไขการปฏิบัติโครงการ/ กิจกรรม การสรุปผลการดำเนินงานการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. แผนพัฒนา หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

4. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ศรีภูมิ ที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในอนาคต โดย สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

5. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับ ปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

6. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

7. ประชาชน หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิด ทฤษฎีของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง
4. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน
6. แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับระบบ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” มากขึ้น ซึ่งเป็นระบบที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการเสนอปัญหาและการตัดสินใจในกิจกรรมการพัฒนาของทางราชการ ที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ในประเด็นแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นผลรวมของข้อผูกมัดจากแต่ละคนบนพื้นฐานของความเชื่อว่า โครงการเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขา และโดยพวกเขา ที่แสดงออกมาเป็นรูปแบบพฤติกรรมร่วม เป็นการแสดงพฤติกรรมของผลประโยชน์ร่วม ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ เป็นการพบปะของผู้คนที่มีความหลากหลายด้านข้อมูล ประสบการณ์ และความคิดมาร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์

วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา วางแผนงาน ดำเนินงาน และติดตามประเมินการทำงานร่วมกัน โดยใช้ความแตกต่างหลากหลายของแต่ละคนเป็นจุดแข็งในการทิวุณความสำเร็จ การมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543:21) ได้อธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความดีต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติกรนั้น ๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่คนมารวมกัน ได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่า ปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่มหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ และคณะ (2547:85) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการคิด การตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมาย รับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่าง ๆ และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น

จักรพงษ์ สงวนชม (2549:24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

ความหมายดังกล่าวข้างต้น ได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในด้าน การตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตาม การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นผู้นำของการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา แต่กลายเป็นผู้กระทำเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ภาวะทันสมัย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตนเอง

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่ม หลายประเภท หลายระดับ ซึ่งต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น มาร่วมกันทำงานโดยนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และได้แผนหรือแนวทางปฏิบัติ

เสน่ห์ จุ้ยโต (2548:23) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ลักษณะที่สำคัญคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือการสนับสนุน ขอความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด และมีคุณค่าและคุณประโยชน์คือ

1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในความสำเร็จในด้านการพัฒนา
ด้านวัตถุ

1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจโดยทำให้
ประชาชนเกิดความรักความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกัน
และกัน และสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญ และก่อให้เกิดความ
ผูกพันรักใคร่ ห่วงแหน

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 รูปแบบคือ

2.1 การเลือกตั้ง

2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง

2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน

2.4 การคัดค้านกลุ่มผลประโยชน์

2.5 การแสดงออกของประชาชน

เอกรัฐ แก้วสว่าง (2546:26; อ้างถึงใน วีระชัย คำถ่าน. 2550:8) ได้กำหนด
รูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 6 รูปแบบ คือ

1. ร่วมเป็นประธาน

2. ร่วมเป็นกรรมการ

3. ร่วมแสดงความคิดเห็น

4. ร่วมประชุม

5. ร่วมใช้แรงงาน

6. ร่วมออกเงินและวัสดุอุปกรณ์

3. รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามควรจะมีรูปแบบและขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีส่วนร่วมก็เช่นกันจำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการเป็น
ลำดับขั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2545:ออนไลน์) การมีส่วนร่วมที่ดำเนินการโดยทั่วไป สามารถสรุปได้เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม หรือประกอบการจัดทำรายการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมนอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ไปยังประชาชนทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบเห็นกันบ่อย ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมลักษณะนี้จะต้องจัดเวทีขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม การประชุมในระดับนี้อาจจะจัดในระดับที่กว้างขึ้นได้ เพื่อรวมหลาย ๆ ชุมชนในคราวเดียวกัน ในกรณีที่มีหลายชุมชนได้รับกระทบ

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ การประชุมอาจจะจัดในที่สาธารณะทั่วไป ผลการประชุมจะต้องนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณา (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ การประชุมและคณะกรรมการจัดการประชุม

จะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน ซึ่งอาจมาจากการร่วมกันกำหนดขึ้นทั้งรูปแบบการประชุมไม่ควรจะเป็นทางการมากนัก และไม่เกี่ยวข้องกับนัยของกฎหมายที่จะต้องมีการชี้ขาดเหมือนการตัดสินใจในทางกฎหมาย การจัดประชุมจึงอาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นว่าจะต้องจัดเพียงครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป

4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ อาจดำเนินการให้ประชาชนได้รับผลกระทบ เลือกตัวแทนของตนเข้าไปนั่งในคณะกรรมการใด

คณะหนึ่ง ที่มีอำนาจตัดสินใจ รวมทั้งได้รับเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ซึ่งประชาชนจะมีบทบาท ชี้นำการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่าจะมีการวางน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงของการป้องกันแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรจะได้รับ โดยในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้หลักการเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนไว้ในหลายมาตรา ซึ่งประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ ทั้งในรูปของปัจเจกและในรูปขององค์กรและตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 เป็นต้น

4. ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประโยชน์ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้นจะเกิดความสมบูรณ์ได้ก็ต่ออาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้น เพื่อที่การพัฒนาจะได้เกิดผลตรงตามความต้องการของชุมชน ซึ่งประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2548:9)

4.1 เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น

4.2 การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ

4.3 การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรม

4.4 การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

4.5 การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้

4.6 ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

4.7 การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

4.8 ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม เช่น การได้รับผลตอบแทน การได้รับคำชม ได้รับรางวัลเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ยุพิน ระพีพันธุ์ (2544:21-22) เสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่น ๆ นั้น มีเหตุผล 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้รับประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเป็นประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดหวังไว้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบ แบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนา รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทน

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาใน กิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการ หรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2548:9) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญ ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายรัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยเน้นการสื่อสารสอง ทาง ทั้งช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่ใช่การทำครั้งเดียวจบและควรเกิดขึ้นตลอด โครงการ

2. เป้าหมายของการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตาม กฎหมายหรือการทำให้ไม่มีความขัดแย้ง หากแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมุ่งให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและเป็นวิธีการ เพื่อให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้นและ เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจ อธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระไปจากประเทศเป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและการจัดองค์การที่ จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่นของตนโดยอิสระ

1. ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มี อำนาจในการปกครองร่วมกัน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ โดยมีตัวแทนซึ่ง ประชาชนเลือกขึ้นมา การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชวงศ์ ฉายะบุตร (2539:12-3) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชน ๆ หนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม มีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541:33) ให้แนวคิดว่าการบริหารท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ด้านการบริหารไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตนเอง หากรัฐบาลในส่วนกลางมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการประจำหรือมอบอำนาจให้หน่วยงานของรัฐไปปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคหรือในชนบท เช่นนี้ไม่เรียกว่าเป็นการบริหารท้องถิ่น แต่ความเป็นอิสระของหน่วยการบริหารท้องถิ่นจะมีมากจนถึงขนาดที่เป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลในส่วนกลาง ในเวลาเดียวกันเพื่อให้การบริหารท้องถิ่นดำเนินการไปได้จึงจำเป็นต้องมีหน่วยการบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวมในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544:33) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้ มีข้อจำกัด

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545:9) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กร หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย คัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2545:27) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นนั้น ต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองตนเองโดยตรงให้มากขึ้น คือ ประเทศที่เป็นประชาธิปไตย เน้นการเลือกผู้แทน แต่ประชาธิปไตยของท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง

2. ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ

ปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง จึงสามารถสรุปความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร.2539:27-29)

2.1 การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วน ได้ส่วนเสียในการปกครองที่ตนเองอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบการปกครองประชาธิปไตย โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนมีดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ได้รับเลือกเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่นเกิดความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองท้องถิ่นประการหนึ่งคือ การปกครองตนเองไม่ใช่เกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองก็คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น นอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นต้องรับฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ

2.3 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินการพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทอย่างได้ผลนั้นจะต้องเริ่มมาจากการช่วยตนเองของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรง โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงไม่เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะการหิบบิ้นให้

2.4 การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร

ประชาชน ความต้องการ และปัญหาข้อมต่างกัน ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องกับความ ต้องการของประชาชนก็ต้องรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

2.5 การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของ ประเทศในอนาคต หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การ ได้รับเลือกตั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมือง ของตน และยังฝึกทักษะการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อ ท้องถิ่น

3. วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการปกครองโดยมุ่งเน้นให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง นักวิชาการจำแนกวัตถุประสงค์ในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ชวงส์ ฉายะบุตร (2539:26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการ ให้กับ ชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญ ให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบา ทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องที่ ย่อมมีความ แตกต่างกัน การรื้อบริการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง และล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถ ตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความ เป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้ อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ

นำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้าง แต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารองระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้ มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน ทรัพยากร ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

4. องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้ง่ายสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รวดเร็ว

อุทัย หิรัญโค (2523:22;อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม. 2552:31-33) ได้กำหนดองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และ

สำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากนักหรือเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิมีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ แจคเกส มอร์โร (Jacques Moreau; อ้างถึงใน ชาญชัย แสงศักดิ์, 2542: ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวว่า องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างกว้างขวาง

คณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ตามคำสั่งที่ 262/2534 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2534 เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในทุกรูปแบบ หาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การคลัง และงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยกล่าวถึง องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

แม่บท

9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น คือการมีอิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการ มีเขตการปกครองที่ชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ มีบุคลากรในการปฏิบัติงานของตนเอง งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ และมีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง

1. แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นการกระทำหรือมาตรการที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือการบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นหรือโอนภารกิจบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐไปให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ มีดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546:3)

1. เน้นกระจายอำนาจทางการคลังและการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดงบประมาณของตนเองได้อย่างอิสระ
2. ส่งเสริมให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีความชัดเจนและเหมาะสม ควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่น
3. สนับสนุนให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นรวมทั้งให้มีระบบตรวจสอบและประเมินผลที่ดี

2. หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ และหลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ประการดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546:3)

1. เป็นการแบ่งภาระของรัฐบาลกลางหรือหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง
2. เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น
3. เป็นการส่งเสริมให้คนในแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถ และพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง
4. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานสำคัญให้คนในท้องถิ่นได้ก้าวขึ้นไปดูแลปัญหาระดับชาติต่อไป
5. เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

3. ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจปกครอง มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง ดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546:3)

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

3.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3.3 มีอำนาจอิสระในการบริหารงานจัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

3.4 ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

4. จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจปกครอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546:4)

4.1 ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ดีขึ้นเพราะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า

4.2 เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง

4.3 เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

5. จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการ พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง แต่ยังพบจุดอ่อนในการกระจายอำนาจปกครอง ดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546:4)

5.1 อาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่นซึ่งมีผลกระทบ ต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ ประโยชน์ของท้องถิ่นตน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนร่วม

5.2 ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกคชื่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่าย ตนเอง

5.3 ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และ บุคลากรประจำอยู่ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหาร ราชการส่วนกลาง

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ประวัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลโดยย่อ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็น นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยได้เดินทางไปราชการ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศต่างๆ ในยุโรป ในปี พ.ศ. 2488 หลังจากกลับมาแล้วเห็นว่าการบริหารราชการท้องถิ่นของประเทศต่างๆ ราษฎรมีส่วนในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญในการบริหารประเทศตาม ระบอบประชาธิปไตย จึงได้มีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 จัดตั้ง หน่วยปกครองส่วนท้องถิ่น เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” แต่ประสบปัญหาหลายประการ จึงถูกยกเลิกบริหารราชการเสียใหม่ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2515 จักรเย็บบริหารงานในตำบลให้ เหลือเพียงรูปแบบเดียว เรียกว่า “สภาตำบล” องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติจักระ ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ก็ถูกยกเลิกไปด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีกระแสเรียกร้องจากประชาชน โดยประชาชนต้องการที่จะมี อำนาจในการบริหารท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เนื่องจากสภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้ การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารและรัฐบาลก็เล็งเห็นถึง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเช่นเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจ ไปสู่ประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 6 ของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้ยกฐานะสภาตำบล ซึ่งมีรายได้ตามที่กฎหมาย กำหนดตามมาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน สามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และ ให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้องหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นของ องค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 4 และมาตรา 95 วรรค 4 และต่อมาได้มีการประกาศใช้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มีการแก้ไขกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (ช่วงค์ ฉายะบุตร. 2539: 35)

2. การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ดังนี้

2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎร

2.1.2 อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

2.1.3 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2.1.3.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2.1.3.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.1.4 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.5 ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี

2.1.6 ปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดแต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย

2.1.7 ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และการจัดการประชุม

2.2 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.1 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสองคน แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

2.2.2 คณะผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.2.2.3 รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

2.2.3 ให้นำขงองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.4 ในกรณีที่นายขงองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายขงองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายขงองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

2.2.5 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายขงองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายขงองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

2.2.6 ให้นำขงองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายขงองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล ซึ่งนายขงองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

2.3. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.3.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.3.2.3 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.3.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.3.2.6 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

2.3.2.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.3.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.3.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.3.3.1 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

2.3.3.2 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

2.3.3.3 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

2.3.3.4 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของ

แผ่นดิน

2.3.3.5 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

2.3.3.6 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

2.3.3.7 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

2.3.3.8 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

2.3.3.9 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

2.3.3.10 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

2.3.3.12 การท่องเที่ยว

2.3.3.13 การผังเมือง

2.3.4 ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น

2.3.4.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.4.2 ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

2.4. รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- 2.4.1.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4.1.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4.1.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4.1.4 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- 2.4.1.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ทูลให้
- 2.4.1.6 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 2.4.1.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- 2.4.1.8 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้
- 2.4.2.1 เงินเดือน
- 2.4.2.2 ค่าจ้าง
- 2.4.2.3 เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
- 2.4.2.4 ค่าใช้สอย
- 2.4.2.5 ค่าวัสดุ
- 2.4.2.6 ค่าครุภัณฑ์
- 2.4.2.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- 2.4.2.8 ค่าสาธารณูปโภค
- 2.4.2.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
- 2.4.2.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

2.5. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

- 2.5.1 ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.5.2 เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความคิดเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้

๒๗
๒๕๖๒.๗๔
๒๕๖๒.๗๕
๒๕๖๒.๗๖

2.5.3 เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน

2.5.4 หากปรากฏว่าคณะกรรมการบริหารกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือคณะกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ ตามคำแนะนำของนายอำเภอ

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับท้องถิ่น เพราะแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นตัวกำหนดทิศทางของการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้แผนพัฒนาของท้องถิ่นยังเป็นตัวกำหนดงบประมาณที่จะใช้จ่ายในงบประมาณในแต่ละท้องถิ่นด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา และกำหนดเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น โดยให้มีการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

1. ความหมายของการวางแผน

การวางแผน เป็นตัวชี้เป้าในกิจกรรมตามที่ชุมชนต้องการและจะทำให้งบประมาณของประเทศจากรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่นตอบสนองตรงไปที่แผนของภาคประชาชน ซึ่งได้กำหนดชัดเจนว่ากิจกรรมใดชุมชนสามารถทำเองได้ กิจกรรมใดที่ชุมชนต้องของบประมาณจากรัฐบาลท้องถิ่นสนับสนุนในบางส่วนและกิจกรรมใดที่ต้องการให้รัฐบาลกลาง และงบประมาณส่วนกลางตอบสนองและกระทำซึ่งเป็นที่ชุมชนไม่สามารถทำเองได้ ความหมายของการวางแผน ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผน ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548:17) ได้ให้ความหมายของการวางแผนว่าเป็นการพิจารณาแนวทางการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

เทียนฉาย กิระนันท์ (มปป:1-2) ได้ให้ความหมายของการวางแผนว่า หมายถึง “กระบวนการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดกรอบและแนวทางในการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ช่วยในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการ ทิศทาง และวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด และภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เป็นระบบ มีความต่อเนื่องสอดคล้องในการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าสำหรับกิจกรรมต่างๆ ว่าจะทำอะไร อย่างไร เมื่อใด ที่ใด โดยใคร” นอกจากนี้ยังระบุว่า “แผน” เป็นผลผลิตของการวางแผน โดยแผนเป็นผลลัพธ์ที่เป็นเอกสารที่ได้จากกระบวนการวางแผนทั้งกระบวนการ สำหรับใช้เป็นหลักฐานยืนยันการวางแผนที่ได้จัดทำขึ้น

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2544:55) ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึง การวางอนาคตไว้สำหรับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และความอยู่รอดขององค์กร นักบริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ หรือไม่จะเป็นผู้นำประเทศ องค์กรล้วนต้องเห็นคุณค่าและความสำคัญ ซึ่งเป็นการที่จะนำพาให้ประเทศและองค์กรประสบความสำเร็จ

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2546:110) กล่าวถึงการวางแผนว่า เป็นกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ อันประกอบด้วยลักษณะงานที่เกี่ยวกับภารกิจขององค์กร และวัตถุประสงค์ขององค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว การเลือกยุทธวิธีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และการตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารให้เหมาะสม

ดังนั้นการวางแผน หมายถึง กระบวนการวินิจฉัยและการตัดสินใจที่เกี่ยวกับสภาพการณ์และการกำหนดสิ่งที่จะต้องทำที่จะพัฒนาในองค์กรไว้ในอนาคต เพื่อที่จะได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งการกำหนดแนวทางการพัฒนาต้องมีแบบแผนการพัฒนาที่ชัดเจน มีขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

2. ประโยชน์ของการวางแผน (Advantages of Planning)

โดยทั่วไปการวางแผนคือการกำหนดความต้องการ การกระทำ วิธีการปฏิบัติ รวมถึงผลจากการกระทำที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้หลักวิชาการ เหตุผล รวมทั้งตัวเลขข้อมูล และปัญหาประกอบ ทำให้นักบริหารหรือผู้ปฏิบัติได้ทราบว่าทำอะไร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร กับใคร เพื่ออะไรอย่างแน่ชัด เป็นแนวทางนำไปสู่การทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง อย่างได้ผล ประโยชน์ที่ได้จึงเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การทำงานที่ถูกต้องและอย่างได้ผล การมีแผนทำให้รักษาระดับความคงเส้นคงวา หรือมีคุณภาพ ในเรื่องของความไม่แน่นอน ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการตัดสินใจ ทำให้การปฏิบัติงานไปได้อย่างประหยัด และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ค่าใช้จ่ายลดลง ทำการประสานร่วมมือมีข้อผิดพลาดน้อย ทำให้การควบคุมง่ายขึ้นปกติแล้วในแผนกำหนด เป้าหมายวัตถุประสงค์ของแผนงาน รวมทั้งมาตรฐานการปฏิบัติ และมีการกำหนดผลที่ได้ หรือผลงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไรการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติในแผนอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต จะได้กำหนดไว้ล่วงหน้าในบางกรณี เช่นถ้าเกิดกรณีที่ไม่

เป็นตามแผนแล้วจะดำเนินตัดสินใจอย่างไร ที่ยังคงคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของแผนเป็นหลักการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546:3)

1. บรรลุจุดมุ่งหมาย (Attention of Objectives) การวางแผนทุกครั้งจะมีจุดหมายปลายทาง เพื่อให้องค์การบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความแจ่มชัดก็จะช่วยให้การบริหารแผนมีทิศทางมุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

2. ประหยัด (Economical Operation) การวางแผนเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา เพื่อคิดวิธีการให้องค์การบรรลุถึงประสิทธิภาพ เป็นการให้งานในฝ่ายต่าง ๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์กร

3. ลดความไม่แน่นอน (Reduction of Uncertainty) การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคต เพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้ว ทำการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต และได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว

4. เป็นเกณฑ์ในการควบคุม (Basis of Control) การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น ทั้งนี้เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการคู่กันอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม กล่าวได้ว่า แผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม

5. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (Encourage Innovation and Creativity) การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่ฝ่ายจัดการมีการวางแผนกันนั้นจะเป็นการระดมปัญหาของคณะผู้ทำงานด้านการวางแผนทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และความคิดสร้างสรรค์ นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์กร

6. พัฒนาแรงจูงใจ (Improve Motivation) ระบบการวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการพัฒนาแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนงานด้วย เพราะเขารู้อย่างชัดเจนว่าองค์การคาดหวังอะไรจากเขาบ้าง นอกจากนั้นการวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต

7. พัฒนาการแข่งขัน (Improve Competitive Strength) การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้้องค์การมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์การที่ไม่มีการวางแผนหรือมีการวางแผน

ที่ขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงาน เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

8. ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี (Better Coordination) การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการจัดประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์การ เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์การ

3. หลักการพื้นฐานในการวางแผน

การวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคต และตัดสินใจเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการวางแผนประกอบด้วยหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 ก:5-6) คือ

3.1 การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ (Contribution to Purpose and Objectives) ในการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้นนั้น จะต้องเกี่ยวพันและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล หลักการนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติขององค์การธุรกิจต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในองค์กรบรรลุตามเป้าหมาย

3.2 การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของกระบวนการจัดการ (Primary Step of Management Process) ซึ่งกระบวนการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การควบคุม การวางแผนเป็นงานเริ่มต้นก่อนขั้นตอนอื่น ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่นๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

3.3 การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน (Pervasiveness of Planning) การวางแผนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในระดับที่ต่างกันต่างก็มีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จฉะนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

3.4 ประสิทธิภาพของแผนงาน (Efficiency of Planning) ในการวางแผนนั้นผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาการจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การใช้เวลา เงิน เครื่องมือ แรงงาน และการบริหารที่ดีสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในองค์กร

4. ขั้นตอนในการจัดทำแผน

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามควรจะมีลำดับขั้น และขั้นตอนทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การวางแผนก็เช่นกันจำเป็นต้องทำต่อเนื่องเป็นกระบวนการลำดับขั้นในการวางแผน พร้อมนี้ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

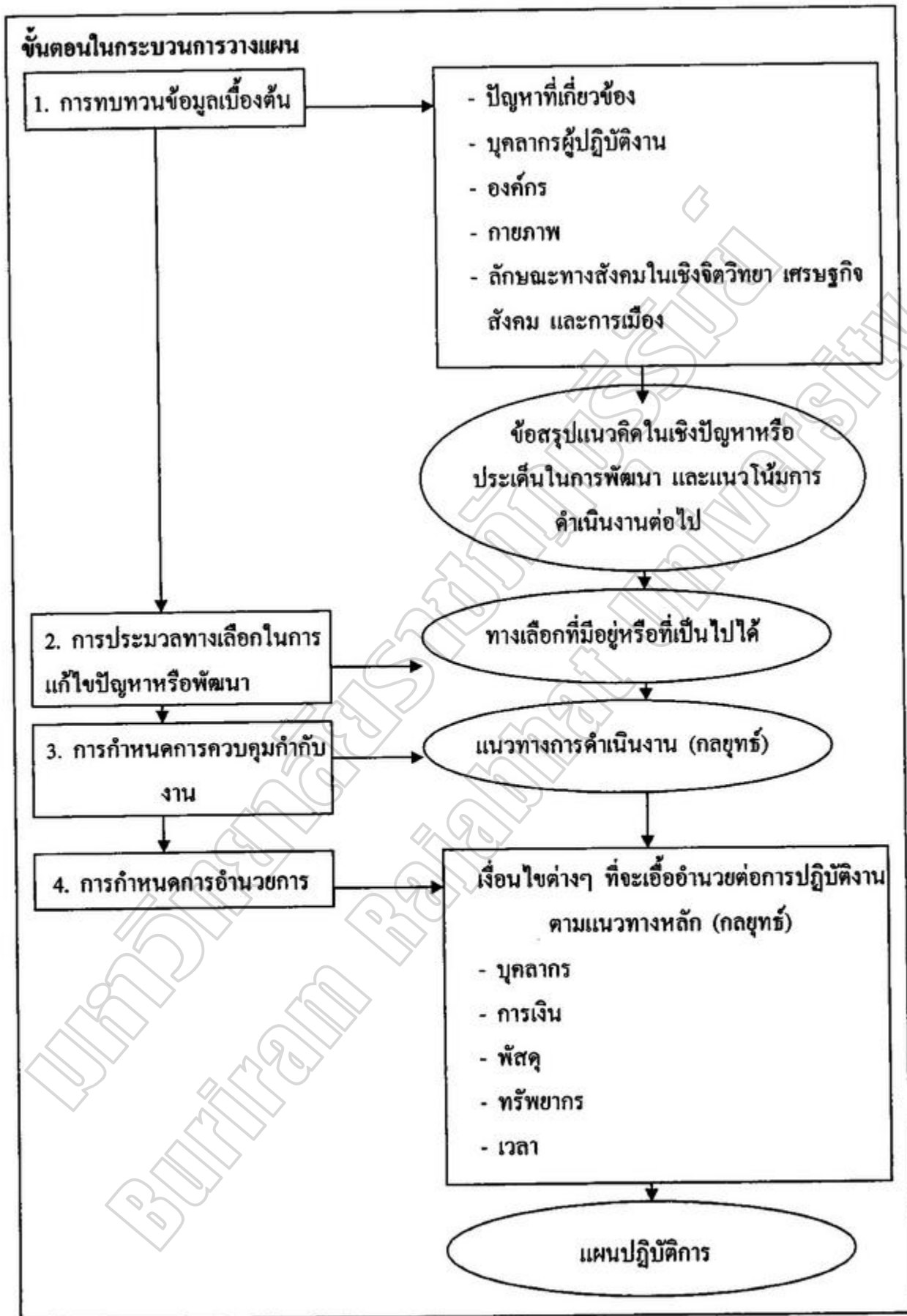
สุภาพร พิศาลบุตร (2548:56-59) ได้นำเสนอตัวแบบการวางแผน (Planning Model) หรือกรอบของกระบวนการวางแผน (Conceptual Frame Work) ว่ามีขั้นตอนหลัก 4 ประการตามลำดับที่สัมพันธ์กันคือการทบทวนข้อมูลเบื้องต้น การประมวลทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา การกำหนดการควบคุมกำกับงาน และการกำหนดการอำนวยความสะดวก

1. การทบทวนข้อมูลเบื้องต้น เป็นการประเมินสถานการณ์ในบริบทหรือภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่และที่เป็นแนวโน้มในช่วงระยะเวลาที่แผนงานครอบคลุมไว้ โดยการประเมินเช่นนี้มุ่งไปที่ตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการทบทวนดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงความเป็นมา ความสำคัญ ขอบเขต และเป็นที่มาของข้อสรุปแนวคิดในเชิงปัญหาหรือประเด็นในการพัฒนาหรือแนวโน้มในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งผลของการทบทวนข้อมูลครั้งนี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์

2. การประมวลทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา โดยข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับจากการศึกษาทบทวนจะถูกนำมาใช้ประกอบการพิจารณาถึงแนวทางในการดำเนินงานที่มักเรียกว่า “กลยุทธ์” ซึ่งจำเป็นต้องมีการประมวลทางเลือกที่มีอยู่แล้วและมีการเลือกสรรตามเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดอย่างเหมาะสมเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานต่อไป

3. การกำหนดการอำนวยความสะดวก เป็นการกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางหลักหรือกลยุทธ์ โดยเงื่อนไขดังกล่าว ได้แก่ เงื่อนไขด้านบุคลากร การเงิน การพัสดุ ทรัพยากร และเงื่อนไขด้านเวลา ผลลัพธ์ในองค์ประกอบนี้ก็คือ แผนการบริหารจัดการนั่นเอง

4. การกำหนดการควบคุมกำกับงาน เป็นองค์ประกอบที่มีการสร้างเงื่อนไขเพื่อการตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงในขณะที่มีการปฏิบัติการตามแผน สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ แผนกิจกรรมต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายนี้ เช่น แผนการกำกับงาน แผนการนิเทศงาน แผนการปรับปรุงงาน เป็นต้น

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนในกระบวนการวางแผน

ที่มา : แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2552 -2554 นูร์ริมีเย่:องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ. (2551:10)

5. ลักษณะของแผนที่ดี (Requirement of a Good Plan)

การวางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนที่กำหนดขึ้นนั้น จะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การสัมฤทธิ์ผล ดังนั้นแผนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546:7-8)

5.1 แผนควรจะมีลักษณะชี้เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่ว ๆ ไป (It should be specific rather than general) การชี้เฉพาะถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจน และโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจผิดหรือนำไปใช้ผิด ๆ นั้นน้อยมาก ฉะนั้นการจัดทำแผนจะต้องมีลักษณะเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง ไม่ต้องตีความกัน ในลักษณะต่าง ๆ และบางครั้งการตีความนั้น อาจทำให้ดำเนินการที่ผิดทิศทางไปก็เป็นไป

5.2 แผนควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้วและสิ่งที่ยังไม่รู้ให้ชัดเจน (A plan should distinguish between the known and the unknown) เพราะการวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ฉะนั้นการจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้และสิ่งที่เห็นเด่นชัด จะทำให้ผู้ใช้แผนคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้ให้รอบคอบ

5.3 แผนควรมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (A plan should be logical and practical) ซึ่งเรื่องนี้นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้วางแผนจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์อย่างเป็นฐานในการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

5.4 แผนจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับได้ (The plan must be flexible and capable of being modified) แผนที่นำไปใช้จะต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดได้ทุกขณะ นอกจากนั้นการดำเนินการต่าง ๆ มักจะมีตัวแปรต่าง ๆ จำนวนมาก ที่มีผลกระทบต่อแผน ฉะนั้นแผนที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป

5.5 แผนจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง (The plan must be acceptable to the persons who adopt it and to the persons who are affected) ทั้งนี้ เนื่องจากการยอมรับจะนำมา ซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแผนไปปฏิบัติ ถ้าแผนที่วางนั้น ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องยอมรับเป็นผลดีแก่การดำเนินงานขององค์การเป็นอย่างดี

6. ประเภทของแผน

สำหรับประเภทของการวางแผนสามารถจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะแนวคิดพื้นฐาน ได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 ก:8-9)

6.1 จำแนกตามระดับการจัดการ

6.1.1 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นการวางแผนระยะยาวขององค์กร มีระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง

6.1.2 การวางแผนกลยุทธ์วิธี (Tactical Planning) หรือการวางแผนบริหาร (Administrative Planning) เป็นแผนระยะปานกลาง 1-5 ปี เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับกลาง มีหน้าที่กำหนดกรอบ ทิศทางสำหรับแผนปฏิบัติการ (Operation Plans)

6.1.3 การวางแผนปฏิบัติการ (Operational Planning) เป็นแผนระยะสั้น 1 ปี ใช้ในการปฏิบัติงานประจำวัน (Day - to - Day Operation)

6.2 จำแนกตามหน้าที่ทางธุรกิจ

6.2.1 การวางแผนด้านการตลาด (Marketing Planning) เกี่ยวกับการตลาด เช่น กำหนดราคาสินค้า ส่งเสริมการขาย

6.2.2 การวางแผนด้านการผลิต (Production Planning) เกี่ยวกับการผลิต เช่น กระบวนการผลิต ปริมาณการผลิต

6.2.3 การวางแผนด้านการเงิน (Financial Planning) เกี่ยวกับการเงิน การลงทุน การจัด หาทุน

6.2.4 การวางแผนด้านบุคลากร (Personnel Planning) เกี่ยวกับการวางแผนด้านอัตรากำลังคน การฝึกอบรม ค่าจ้าง

6.2.5 การวางแผนด้านอื่น ๆ (Any Other Major Planning) ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับองค์การ

6.3 จำแนกตามลักษณะการปฏิบัติงาน

6.3.1 การวางแผนใช้ประจำ (Standard Planning) ใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ งานประจำ การทำงานของพนักงาน

6.3.2 การวางแผนที่ใช้เฉพาะครั้ง (Single Planning) เป็นแผนเสริมข้อแรก เพราะอาจเกิดปัญหาหรือสถานการณ์ในการปฏิบัติได้ ใช้ได้ครั้งเดียวและจะไม่นำมาใช้อีก เช่น แผนงาน โครงการ งบประมาณ เป็นต้น ช่วยลดความเสี่ยง

6.4 จำแนกตามระยะเวลา

6.4.1 การวางแผนระยะสั้น (Short – Range Planning) มีระยะเวลาที่กำหนดไว้ระหว่าง 1 ถึง 3 ปี การวางแผนระยะสั้นเป็นการกำหนดกิจกรรมช่วงสั้น ๆ เพื่อให้วัตถุประสงค์ในแผนระยะยาวประสบความสำเร็จ แผนระยะสั้นจะต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนระยะยาว องค์การจึงจะดำเนินการ ไปถึงจุดมุ่งหมายปลายทางอย่างราบรื่น

6.4.2 การวางแผนระยะปานกลาง (Medium – Range Planning) เป็นการวางแผนที่มีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง 3 ถึง 5 ปี

6.4.3 การวางแผนระยะยาว (Long – Range Planning) เป็นการวางแผนที่กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการวางแผนตามระยะเวลา ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนระยะสั้นและระยะยาว อาจไม่ได้กำหนดเวลาที่กล่าวในตอนต้น เพราะสภาพขององค์การในยุคปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศและระหว่างประเทศ

6.5 จำแนกตามลักษณะคุณค่าการใช้งาน การวางแผนกายภาพ (Physical Planning) เป็นการวางแผนด้านทำเลที่ตั้ง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ

6.6 การจำแนกตามขอบข่ายลักษณะของแผน แบ่งออก 7 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีปฏิบัติงาน วิธีการ มาตรฐาน งบประมาณ และแผนงาน

แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความเป็นมาของแนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2548:ออนไลน์) ได้มีบทความเกี่ยวกับแนวความคิดและความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มองค์กรชุมชน โดยเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม องค์กรชุมชนมิใช่หมายถึง เฉพาะการเข้าร่วมในช่วงเวลาทำกิจกรรมเท่านั้น แต่กระบวนการมีส่วนร่วมควรจะให้กลุ่มองค์กรชุมชนจะต้องเริ่มตั้งแต่การได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และในที่สุดจึงเข้าร่วมลงมือปฏิบัติด้วย โดยบุคคลกลุ่มจะเข้าร่วมในกิจกรรมใดด้วยจิตวิญญาณนั้น บุคคลนั้นจะต้องมีความเข้าใจปัญหาตนเอง และตระหนักรู้ถึงสิทธิของตนเองที่มีต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะดีขึ้น ได้ก็ด้วยการที่บุคคลได้รับข้อมูลใหม่ที่ช่วยเพิ่มอำนาจทางความคิดและมีโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์และตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายในกิจกรรมเหล่านั้น

1.2 บทบาทหญิง ชาย ในการพัฒนามีความเชื่อว่าหญิงและชายจะต้องมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาเท่าเทียมกัน จึงมุ่งเน้นการจัดเวทีให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการฝึกอบรมในสัดส่วนที่เท่า หรือใกล้เคียงกับชาย

1.3 เน้น “ชาวบ้าน” เป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนา การเริ่มต้นการวางแผนแบบมีส่วนร่วมควรจัดอบรมหรือการประชุมกลุ่มองค์กรชุมชนที่นำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมคือ กระบวนการที่ไม่กำหนด ขอบเขตอย่าใช้เนื้อหาของการอบรมหรือประชุมที่ให้ชาวบ้านหรือผู้เข้ารับการอบรมหรือประชุมเป็นเพียงผู้รับฟัง และมีเนื้อหาที่วิทยากรเป็นผู้บรรยายอย่างเดียวเท่านั้น แต่กระบวนการดังกล่าวนี้จะเน้นกระบวนการที่ผู้ดำเนินการจะกระตุ้นให้ชาวบ้านหรือผู้เข้าอบรมหรือประชุมร่วมกัน สำรวจ ปัญหา และร่วมวิเคราะห์ปัญหาของพวกเขา ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจหรือการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมในกระบวนการ

1.4 กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ความเชื่อว่าผู้ใหญ่หรือชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้มีบทเรียน ประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีสำหรับผู้ใหญ่จะต้องเริ่มจากการเคารพ ประสบการณ์ บทเรียนของพวกเขาต่อเชื่อมกับความรับรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม และเรื่องราวอันเป็นเนื้อหาของการเรียนรู้จะต้องส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ ฐานความเชื่อในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วมเป็นความพยายามที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้านผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม และองค์กรชุมชนได้ใช้ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเวทีในการกำหนดทิศทางร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการกิจกรรมการพัฒนาระดับตำบล การเข้ามีส่วนร่วมของชาวบ้าน ผู้นำ กลุ่ม องค์กรชุมชนอย่างแท้จริง น่าจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้มแข็งสามารถเป็นหน่วยงานในการบริหารจัดการ การประสานงาน การวางแผน การบริหารงบประมาณ และข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ

2. แนวคิดหลักและประเภทของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547:14-16) กล่าวว่า จากแนวคิดในการวางแผน และหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นในเชิงยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแนวคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอย่างน้อย 4 แนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 กระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยการตอบคำถามอย่างเป็นขั้นตอน คือ การกำหนดปัญหาว่ามาจากสาเหตุอะไร มีจุดประสงค์อย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

แนวคิดที่ 2 กระบวนการและเนื้อหาของวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ โดยจะต้องตอบคำถาม คือ จะทำไปทำไม ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และใครเป็นผู้รับผิดชอบ

แนวคิดที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเมืองอนาคตที่ต้องอาศัยความรู้ที่เกิดขึ้นหรือการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือเรียนรู้จากผู้อื่น โดยอาศัยการเปรียบเทียบจากบทเรียนจากความสำเร็จแล้วนำมาสรุป วิเคราะห์

แนวคิดที่ 4 การตัดสินใจต้องมีการตัดสินใจด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล และผสมผสานหลักการตัดสินใจแบบมีเหตุผล กับหลักการที่เพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องมุ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาและประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องปรับกระบวนการคิด โดยมุ่งเน้นผลที่จะเกิด (ผลลัพธ์) เป็นตัวตั้ง และนำมาคิดหางานที่จะทำ (ผลผลิต) รวมทั้งวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ (กระบวนการ) ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรการบริหาร เพื่อดำเนินการอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถแสดงแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 แนวทางการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547:15)

3. หลักการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547:15-16) กล่าวว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

3.1 ร่วมคิดกำหนดความต้องการ

องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาหรือเป้าหมายในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ความต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไข ปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นจะต้องร่วมกันกำหนด แนวทางการทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบกับแนวคิดวิทยาการใหม่ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยจะต้องเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดเหมาะกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางการพัฒนาประเทศ

3.2 ร่วมจัดทำแผนพัฒนา

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนจุดมุ่งหมายที่จะเดินไปให้ถึงและกำหนดเส้นทางการเดินต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือ การกำหนดแผนงานได้ให้โครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

3.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้พิจารณาของแผนงาน/โครงการ

3.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาได้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.3 ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงาน โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนที่จะเสนอผ่านสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

พิจารณาให้ความเห็นชอบทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 59

3.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แนวทางการพัฒนาเป็นแนวทางการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี/หรือข้อบังคับรายจ่ายเพิ่มเติม

3.3 ร่วมปฏิบัติพร้อมติดตามและประเมินผล

การนำแผนการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านการจัดทำข้อบังคับงบประมาณและได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

3.4 การร่วมปฏิบัติ

การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา เข้าร่วมการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ โดยให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมเข้าร่วมเป็นกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 การติดตามและประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของโครงการปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นหลังสิ้นปีงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะจัดประชุมประชาคม เพื่อชี้แจงการดำเนินงานและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง

4. หลักการสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547:17) กล่าวว่า การจัดทำแผนพัฒนา มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากการเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในการที่จะแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น โดยหลักสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนามีดังนี้

4.1 ต้องมีวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของการพัฒนาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการประชาคมในการระดมความคิดเห็นและความต้องการของคนในท้องถิ่นว่าต้องการท้องถิ่นให้เดินไปในทิศทางใด

4.2 ต้องครอบคลุมใน 3 มิติ คือ ครอบคลุมภารกิจทุกด้านที่กฎหมายกำหนด

ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และครอบคลุมทุกพื้นที่หมู่บ้านในตำบล

4.3 สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของชาติโดยคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาของชาติ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และแนวทางการพัฒนาจังหวัด และอำเภอ

4.4 คอบสนองต่อความต้องการของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแสวงหา ตรวจสอบ ศึกษาให้ชัดเจนว่าปัญหาที่แท้จริงของประชาชนคืออะไร และปัญหาใดที่มีความเร่งด่วนน้อยกว่ากัน และประชาชนต้องการมากที่สุด

4.5 ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยประชาชนร่วมการจัดทำแผนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมเสนอปัญหาความต้องการ โครงการ/กิจกรรมตามกระบวนการประชาคม

4.6 ให้ประชาชนได้ประเมิน โครงการที่ปฏิบัติตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ดำเนินการจัดประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นกับผลงานในรอบปีที่ผ่านมา

4.7 ยึดหลักความเป็นไปได้และมีประโยชน์สูงสุดในการกำหนด โครงการ/กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องพิจารณาเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

4.8 ต้องนำแผนการพัฒนาไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนการพัฒนาแล้วจะต้องนำแผนไปปฏิบัติตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนการพัฒนามตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนเป็นฐานในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติม

5. ลักษณะของแผนพัฒนา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547:18) กล่าวว่า แผนพัฒนา คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- 5.1 เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ
- 5.2 เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน
- 5.3 เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณ

6. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547:18) กล่าวว่า

6.1 เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

6.2 เป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/

กิจกรรมจากแผนพัฒนา ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

7. ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547:18) กล่าวว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีเครื่องมือที่จะช่วยในการพัฒนาอย่างรอบคอบ และแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยงและส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากร การบริหารของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย เงิน คน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

8. องค์การจัดทำแผนพัฒนา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดองค์การในการจัดทำแผน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548:19)

8.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

8.1.1 ผู้บริหารท้องถิ่นประธาน

8.1.2 รองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน กรรมการ

8.1.3 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

8.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

8.1.5 ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวน

ไม่น้อยกว่าสามคน กรรมการ

8.1.6 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสาม

คน แต่ไม่เกินหกคน กรรมการ

8.1.7 ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ

8.1.8 หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ

8.2 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

8.2.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ

8.2.2 หัวหน้าส่วนราชการบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรรมการ

8.2.3 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน

กรรมการ

8.2.4 หัวหน้าส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ

8.2.5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหาร

ท้องถิ่นมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ

8.3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

8.3.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

8.3.1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง

8.3.1.2 ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจ

8.3.1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต

8.3.1.4 กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

8.3.1.5 นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น

8.3.1.6 แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นคำนึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบการพิจารณา

8.3.2 ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผน

ชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาแต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหาความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามอำนาจหน้าที่

8.3.3 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน

8.3.4 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน

8.3.5 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

8.3.6 ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรม เพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

8.4 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงานและจัดทำร่างข้อกำหนด

8.5 ผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณสมบัติตาม (5.5.1) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (5.5.2 – 5.5.7) ดังต่อไปนี้

8.5.1 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้

8.5.2 เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

8.5.3 เป็นพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

8.5.4 เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นกรรมการ

8.5.5 ดิคาเสพติดให้โทษ

8.5.6 เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

8.5.7 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปและพ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปี นับถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

9. ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 การจัดทำแผนพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548:20)

9.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการ พัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำ แผนพัฒนา

9.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการ พัฒนา ปัญหาความต้องการ และข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนา ท้องถิ่น

9.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

9.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาต่อสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน จึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาต่อไป

10. ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็น กระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ ต้องบรรลุและแนวทางการบรรลุนั้นพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน และเป็นระบบทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา ความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548:20-21)

10.1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้แต่ไม่ได้กำหนดห้วงระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาว่า เป็นแผนระยะกี่ปี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสามารถที่จะพิจารณาว่าจะทำแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาของตนสำหรับช่วงระยะเวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับแนวคิดขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นว่าคิดไปข้างหน้า (Forward Thinking) ไปในอนาคตยาวนานเพียงใด ประกอบกับ ข้อมูลปัญหาที่ต้องการการแก้ไข ทั้งนี้อาจจะกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ซึ่งมีระยะเวลาครอบคลุมช่วง 5 ปี เพื่อใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรอบนโยบายก็ได้

10.2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จะต้องมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วน ทันสมัย ข้อมูลปัญหาสำคัญของท้องถิ่นจะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้นควรรวบรวมปัญหาที่สำคัญไว้

10.3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น เป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป โดยใช้เทคนิค SWOT analysis เป็นเครื่องมือ

10.4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น วิสัยทัศน์ หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็นจุดหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า

ภารกิจหลัก เป็นข้อความที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

10.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

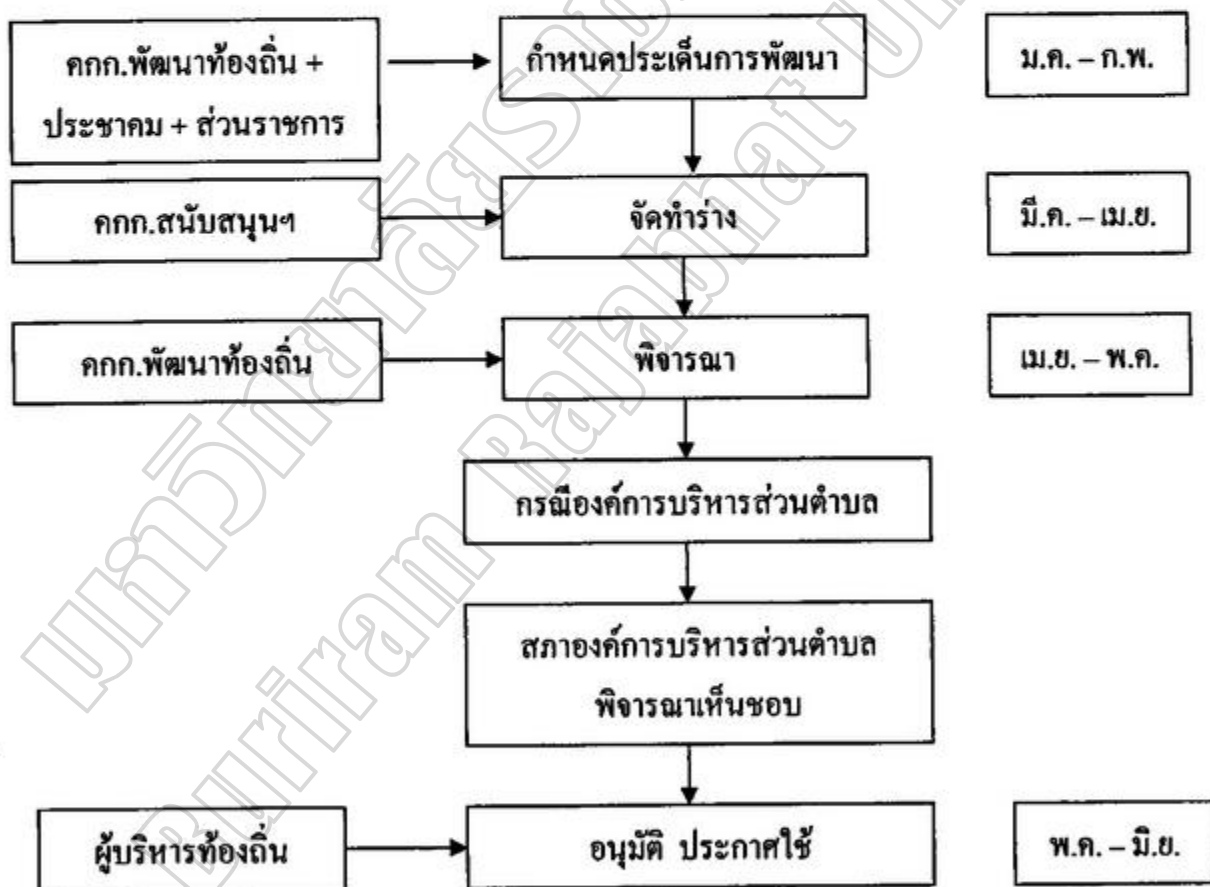
10.6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ โดยดำเนินการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่ท้องถิ่นจะต้องทำแล้ว การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมเพื่อให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต

10.7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา เมื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว ค่อยไปคือการกำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นกรอบชี้แนะหรือส่วนหัวกระบวนของชุดแผนงาน ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้ว หมายความว่าข้อมบรรลุถึงการกิจหลักที่ต้องการด้วย แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ จะต้องนำแนวทางที่ได้ทั้งหมดมาทำการบูรณาการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน

10.8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนา ภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงาน

10.9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 – 8 มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเค้าโครงที่กำหนด จากนั้นนำร่างแผนฯเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาอนุมัติ แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา

ที่มา : ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2548 (2548:6)

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1. สภาพทั่วไป

1.1 สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

ตำบลศรีภูมิเดิมขึ้นกับตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อเมื่อปี พ.ศ. 2532 ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะเป็นตำบลศรีภูมิ โดยแยกออกจากตำบลชุมแสงประกอบด้วยทั้งหมด 8 หมู่บ้าน และต่อมาได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2540 จนถึงปัจจุบันมีพื้นที่การปกครอง จำนวน 9 หมู่บ้าน

1.2 ที่ตั้ง

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ตั้งอยู่บ้านศรีภูมิ หมู่ที่ 1 ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสังจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอกระสัง ห่างจากอำเภอกระสัง ประมาณ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่ครอบคลุม 9 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 31.60 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 22,368 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลกันทรารมย์ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลเมืองไผ่ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

จำนวนหมู่บ้าน มีหมู่บ้านจำนวน 9 หมู่บ้าน อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีภูมิ เต็มทั้งหมู่บ้านจำนวน 9 หมู่บ้าน

1.3 ประชากร

1.3.1 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 896 ครัวเรือน

1.3.2 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด 2,951 คน

1.3.3 จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,416 คนแยกเป็นประชากรชาย - หญิง ดังนี้

ชาย 2,113 คน

หญิง 2,303 คน

มีความหนาแน่นเฉลี่ย 140 คน / ตารางกิโลเมตร

ตาราง 1 จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม
1.	ม.1 บ้านศรีภูมิ	223	233	456
2.	ม.2 บ้านไทรปวน	220	227	447
3.	ม.3 บ้านโคกสูง	352	379	731
4.	ม.4 บ้านตะแบก	278	305	583
5.	ม.5 บ้านดาอ้อ	213	242	455
6.	ม.6 บ้านกำเปร	158	177	335
7.	ม.7 บ้านคิม	179	179	358
8.	ม.8 บ้านขาม	199	223	422
9.	ม.9 บ้านโคกสูงใต้	291	338	629
	รวม	2,113	2,303	4,416

ที่มา : สำนักงานทะเบียน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2552

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2.1 การคมนาคม การจราจร

การคมนาคมขนส่ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ในปัจจุบันนับว่าสะดวกขึ้นมาก เพราะได้มีการพัฒนาถนนหนทางภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การติดต่อระหว่างชุมชนสะดวกขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีทางหลวงจังหวัดสายกระสัง - ฝั่หลวง - ศรีภูมิ - ห้วยสำราญ ทำให้การติดต่อทำได้สะดวกขึ้น สามารถติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงได้สะดวก ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ - อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 15 กิโลเมตร

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ - เมืองฝั่ - ห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 30 กิโลเมตร

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ - กระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง 57 กิโลเมตร

สายทางหลัก ถนนลาดยางทางหลวงสายกระสัง-ไผ่ลวก-ศรีภูมิ-ห้วยสำราญ
จำนวนถนนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

1. ถนนลาดยางในหมู่บ้าน จำนวน 1 สาย ระยะทางรวม 3.662 กิโลเมตร
2. ถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน จำนวน 35 สาย ระยะทางรวม 6.981 กิโลเมตร
3. ถนนหินคลุก นอก / ในหมู่บ้าน จำนวน 40 สาย ระยะทางรวม 27.969

กิโลเมตร

4. ถนนดิน นอกหมู่บ้าน จำนวน 37 สาย ระยะทางรวม 29.719 กิโลเมตร

2.2 การประปา

ระบบประปาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ได้ดำเนินการโดยแต่ละหมู่บ้านบริหารจัดการกันเอง ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา ประมาณ 470 ครัวเรือน

2.3 ไฟฟ้า

สำหรับการให้บริการประชาชนด้านการไฟฟ้า ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอกระสัง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิรับผิดชอบในการบำรุงรักษาซ่อมแซม และจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์เฉพาะไฟฟ้าสาธารณะเพื่อให้แสงสว่างตามถนน ตรอก ซอย เท่านั้น

2.4 การสื่อสาร

สำนักงานโทรศัพท์อำเภอกระสัง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกระสัง ให้บริการโทรศัพท์ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

- 2.4.1 จำนวนโทรศัพท์สาธารณะ 16 ตู้ (แต่เสียหมด)

- 2.4.2 จำนวนโทรศัพท์ในพื้นที่ 5 เลขหมาย

ที่ทำการไปรษณีย์กระสัง ตั้งอยู่เทศบาลตำบลกระสัง ให้บริการไปรษณีย์
จำหน่ายไปรษณียากร บริการรับ - ส่งธนาณัติ พสดุ และตั๋วแลกเงินไปรษณีย์แก่ประชาชน ทั่วไป

2.5 แหล่งน้ำ

- 2.5.1 ลำห้วย จำนวน 3 แห่ง คือ ห้วยสวาย ลำห้วยจะบก ลำห้วยเจมิง

- 2.5.2 สระน้ำ จำนวน 12 แห่ง กระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ

- 2.5.3 หนองน้ำ จำนวน 3 แห่ง คือ หนองข้างตาย หนองกระทะ หนองน้ำ

อาร์บี

- 2.5.4 บ่อน้ำตื้น จำนวน 187 แห่ง

- 2.5.5 บ่อนบาดาล จำนวน 25 แห่ง

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 การเกษตรกรรม

ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีดังนี้

3.1.1 การเพาะปลูก ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีการเพาะปลูกพืชที่สำคัญ คือ การเพาะปลูกข้าวหอมมะลิ ซึ่งมีการเพาะปลูกมากกว่าพืชชนิดอื่น พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบ จึงเหมาะแก่การปลูกข้าว นอกจากการปลูกข้าวแล้วยังมี พืชผักบางส่วนนอกฤดูทำนา

3.1.2 การปศุสัตว์ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการจำหน่าย เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ เป็ด เป็นต้น มีฟาร์มเลี้ยงสุกร 1 แห่ง

3.2 การพาณิชย์กรรมและบริการ

สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม

3.2.1 ร้านค้าทั่วไป 47 แห่ง

3.2.2 สถานที่ประกอบการค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ 24 แห่ง

3.3 อุตสาหกรรม

การประกอบการอุตสาหกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ ส่วนใหญ่แล้วเป็นขนาดเล็กอุตสาหกรรมในครัวเรือน (ทองคำเปลวหมู่ที่ 3)

ตาราง 2 ประเภท/ขนาดโรงงานอุตสาหกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ประเภทโรงงานอุตสาหกรรม	รวม
1	ตีทองคำเปลว	4
2	โรงสีข้าว (ขนาดเล็ก)	24
3	ซ่อมรถจักรยานยนต์	3

4. ด้านสังคม

4.1. จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีหมู่บ้านในเขตบริหารจำนวน 9 หมู่บ้าน

ดังนี้

1. หมู่ที่ 1	บ้านศรีภูมิ	มีจำนวน	90	ครัวเรือน
2. หมู่ที่ 2	บ้านไทรปวน	มีจำนวน	86	ครัวเรือน
3. หมู่ที่ 3	บ้านโคกสูง	มีจำนวน	168	ครัวเรือน
4. หมู่ที่ 4	บ้านตะแบก	มีจำนวน	124	ครัวเรือน
5. หมู่ที่ 5	บ้านดาฮ้อ	มีจำนวน	89	ครัวเรือน
6. หมู่ที่ 6	บ้านกำแพง	มีจำนวน	57	ครัวเรือน
7. หมู่ที่ 7	บ้านคิม	มีจำนวน	81	ครัวเรือน
8. หมู่ที่ 8	บ้านขามสามัคคี	มีจำนวน	96	ครัวเรือน
9. หมู่ที่ 9	บ้านโคกสูงใต้	มีจำนวน	105	ครัวเรือน

4.2 ศาสนา

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ นับถือศาสนาพุทธ 99% ส่วน 1 % นับถือศาสนาคริสต์ มีวัด 3 แห่ง และสำนักสงฆ์ 1 แห่ง

1. วัดศรีภูมิวนาราม
2. วัดประชาศรีทธารม
3. วัดบ้านดาฮ้อ
4. สำนักสงฆ์บ้านขาม

4.3 วัฒนธรรม

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีภาษาถิ่นที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน คือ ภาษาไทย อีสาน (เขมร) และมีประเพณีและวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เหมือนประเพณีท้องถิ่นอื่นๆ ดังนี้

1. ประเพณีสงกรานต์ วันผู้สูงอายุ วันที่ 13 – 15 เมษายน ของทุกปี จัดให้มีการรณรงค์ให้ ผู้สูงอายุ

2. ประเพณีวันเข้าพรรษา จัดให้มีการถวายเทียนพรรษา

3. ประเพณีลอยกระทง วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี จัดงานประเพณี

ลอยกระทง

4. ประเพณีวันไหว้พ่อกาตขาว ข้าวสารหอม หมี่ยาไทยร่วมกับอำเภอกระสัง
5. ประเพณีขึ้นปีใหม่ วันที่ 1 มกราคม จัดงานทำบุญตักบาตรร่วมกัน

4.4 การศึกษา

สถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ มีโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตบริหาร จำนวน 3 แห่ง ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ จำนวน 2 แห่ง

สถานศึกษา

1. โรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนศรีภูมิสามัคคี
2. โรงเรียนขยายโอกาสบ้านโคกสูง
3. โรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนบ้านขามสามัคคี

ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์

จังหวัดบุรีรัมย์

1. วัดศรีภูมิวนาราม หมู่ที่ 1 บ้านศรีภูมิ ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง

จังหวัดบุรีรัมย์

2. วัดประชาศรีทธาธรรม หมู่ที่ 3 บ้านโคกสูง ตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง

4.5 นันทนาการ

1. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 9 แห่ง คือ
2. สถานกีฬาต้านยาเสพติด จำนวน 3 แห่ง
 - 2.1 หมู่ที่ 1 บ้านศรีภูมิ
 - 2.2 หมู่ที่ 3 บ้านโคกสูง
 - 2.3 หมู่ที่ 8 บ้านขามสามัคคี
3. ชมรมเดินแอโรบิค ตำบลศรีภูมิ

4.6 สาธารณสุข

ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง คือ สถานีอนามัยบ้านศรีภูมิ มี
จำนวนเจ้าหน้าที่ 3 คน ลูกจ้าง 3 คน

4.7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานี
ตำรวจภูธรตำบลลำควนอำเภอกระสัง ให้บริการประชาชนในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและ
ทรัพย์สินและมีกำลังคนของ อปพร. และตำรวจบ้าน

6. ด้านการเมืองการบริหาร

โครงสร้างและอัตรากำลังในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

1. ข้าราชการการเมือง

1.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเลือกตั้ง จากหมู่บ้านละ 2 คน จำนวน 9 หมู่บ้านจำนวน 18 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี

1.2 ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และเลขานุการฯ 1 คน มีอำนาจหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้าราชการประจำ

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ แบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยงานต่างๆดังนี้

2.1 สำนักปลัด มีภารกิจรับผิดชอบงานด้านบริหารงานทั่วไป งานกฎหมายและคดี งานนโยบายและแผน งานบริหารงานบุคคล งานธุรการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานสวัสดิการ และพัฒนาสังคม

2.2. ส่วนการคลัง มีภารกิจรับผิดชอบงานด้าน งานการเงิน งานบัญชี งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

2.3. ส่วนโยธา มีภารกิจรับผิดชอบงานด้าน งานก่อสร้าง งานออกแบบและควบคุมอาคาร งานประสานงานสาธารณูปโภค งานธุรการ

2.4. ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีภารกิจรับผิดชอบ งานบริหารการศึกษา งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม งานกิจการเด็กและเยาวชน งานกีฬาและนันทนาการ งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานจัดการศึกษา

2.5. หน่วยตรวจสอบภายใน มีภารกิจรับผิดชอบ งานตรวจสอบค้ำงงบประมาณ บัญชีและพัสดุ

ตาราง 3 อัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

กอง/ฝ่าย	จำนวนพนักงานส่วนตำบล ระดับ								จำนวนลูกจ้าง		รวม
	1	2	3	4	5	6	7	รวม	ลูกจ้างประจำ	พนักงานจ้าง	
สำนักปลัด	-	-	2	2	-	1	-	5	2	5	12
ส่วนการคลัง	-	1	-	-	1	-	-	2	1	1	4
ส่วนโยธา	-	1	-	-	-	1	-	2	-	2	4
ส่วนการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	-	-	-	1	-	-	-	1	-	7	8
หน่วย ตรวจสอบ ภายใน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	2	2	3	1	2	-	10	3	15	28

รวม	พนักงานส่วนตำบล	จำนวน	10	คน
	ลูกจ้างประจำ	จำนวน	3	คน
	พนักงานจ้าง	จำนวน	15	คน
	รวม	จำนวน	28	คน

ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2552
ที่มา : งานบุคลากร สำนักปลัด อบต.ศรีภูมิ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาในครั้งนี้ ได้มีหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของท้องถิ่น รายละเอียดดังนี้

ชัยยุทธ รัตนปทุมวณิช (2544:77) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยประชาคมภายในท้องถิ่น

พบว่า ก่อนการดำเนินการแทรกแซงประชาคมตำบล ประชาคมขาดความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ มีปัญหาในการมีส่วนร่วมและปัญหาความต้องการ แต่หลังจากการดำเนินการแทรกแซงประชาคมแล้ว พบว่าการแทรกแซงประกอบด้วย การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน จัดเวทีประชาคมตำบล และนิเทศติดตามผล เป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาคมพัฒนาเปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนาความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประชาคมมีส่วนร่วมดีขึ้น สามารถค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหามือหมู่บ้าน พบว่าประชาคมมีระดับความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อเสนอปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และปัญหาความต้องการ การสนับสนุนของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีระดับปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลปานกลาง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมการแทรกแซงต่าง ๆ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และทำให้ปัญหาของประชาคมในการจัดทำแผนลดน้อยลง

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี 2545 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับน้อย ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นผลให้การแก้ไขปัญหของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

อารียา บุญเปลื้อง (2549:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่น ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ : เปรียบเทียบชาวไทยพื้นราบกับชาวไทยภูเขา พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสูง ตัวแปร ปัจจัยด้านเพศ สถานภาพสมรส รายได้ ตำแหน่ง จำนวนครั้งที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของผู้นำท้องถิ่นทั้งชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลางและยังมีความแตกต่างในการประสานแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีผลสืบเนื่องมาจากผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และขาดความรู้ในกระบวนการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหานั้นนอกจากนั้นยังพบอีกว่า การร่วมรับประโยชน์ทั้งผู้นำชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขาไม่ได้รับประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อันได้แก่ ค่าตอบแทนในการเข้าร่วมจัดทำแผน

ชนิกา พันล้อม (2550:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมของเทศบาลเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเกิดความล่าช้า ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม คือ เพศ อายุ และอาชีพของประชาชน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม คือ ระดับการศึกษาและการมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ในท้องถิ่น ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลแม่แจ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

วีระชัย คำล้าน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเขษุม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการกำกับติดตามผลและด้านการร่วมรับประโยชน์ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมดำเนินการ

ธนวรรณ สวัสดิ์ชัย (2552:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจัดจัดเวทีเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. และด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเตรียมการจัดทำแผน และด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ภัทรนิษฐ์ เสาทอง (2552:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลคม อำเภอสังขะ

จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการการดำเนินการ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

โดยสรุปจากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการจัดทำแผนกิจกรรมสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านสนับสนุนเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการพัฒนาปฏิบัติงานและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริงการบริหารการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป ซึ่งในฐานะผู้วิจัยนั้นก็ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเช่นกัน แต่มุ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบกับพื้นที่ที่ทำการศึกษายังไม่มีใครที่ทำการศึกษาในเรื่องนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 9 หมู่บ้าน จำนวน 2,951 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ดังรายละเอียดประชากรกลุ่มตัวอย่างปรากฏดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกแต่ละหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านศรีภูมิ	300	36
หมู่ที่ 2 บ้านไทรปวน	284	34
หมู่ที่ 3 บ้านโคกสูง	494	59
หมู่ที่ 4 บ้านตะแบก	387	46

ตาราง 4 (ต่อ)

จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 5 บ้านตาฮ้อ	317	38
หมู่ที่ 6 บ้านกำแพง	213	25
หมู่ที่ 7 บ้านติม	265	32
หมู่ที่ 8 บ้านขาม	276	33
หมู่ที่ 9 บ้านโคกสูงใต้	415	50
รวม	2,951	353

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การบริหาร การพัฒนา การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้

2.2 ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัดที่สอดคล้องตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) โดยใช้หลักการวัดค่ารวมและประเมินลักษณะจากค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighting Mean Score) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพ และปัญหาเป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม แบบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ ได้แก่

2.3.1 ดร.ศุภชาติ ยงค์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.3.2 นางศศิธร แสงการ บรรณารักษ์ 7 ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.3.3 นายนิยม อะพรรัมย์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระทำการตรวจสอบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกันทรารมย์ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.6 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.8806 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

4. แบบสอบถามจำนวน 353 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 353 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ให้ค่าคะแนนตามเกณฑ์ระดับปฏิบัติการแต่ละฉบับ โดยมีเกณฑ์น้ำหนักคะแนน

ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนามาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดทำพัฒนาน้อยที่สุด

3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์

ดังต่อไปนี้

3.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และเสนอข้อมูลในรูปของตารางแสดงจำนวนร้อยละ

3.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545:102) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.3 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ได้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดประเด็นคำตอบที่เป็นประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ รายได้ การศึกษา และอาชีพ ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	353	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	266	75.40
1.2 หญิง	87	24.60
2. อายุ		
2.1 18-29 ปี	79	22.40
2.2 30-39 ปี	142	40.20
2.3 40-49 ปี	68	19.30
2.4 50-59 ปี	36	10.20
2.5 60 ปีขึ้นไป	28	7.90
3. รายได้ต่อเดือน		
3.1 ต่ำกว่า 7,000 บาท	133	37.70
3.2 7,001-5,000 บาท	213	60.30
3.3 15,001-25,000 บาท	6	1.70
3.4 25,001 ขึ้นไป	1	0.30
4. ระดับการศึกษา		
4.1 ประถมศึกษา	79	22.40
4.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	5	1.40
4.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	142	40.20
4.4 ปวส./อนุปริญญา	38	10.80
4.5 ปริญญาตรีขึ้นไป	58	16.40
4.6 อื่น ๆ	31	8.80

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อาชีพ		
5.1 เกษตรกรรม	92	26.10
5.2 ค้าขาย	36	10.20
5.3 รับจ้าง	104	29.50
5.4 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	65	18.40
5.5 อื่น ๆ	56	15.80

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 353 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 เป็นหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ ปรากฏว่า ช่วงอายุ 30 – 39 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 รองลงมาช่วงอายุ 18 – 29 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90

เมื่อจำแนกตามรายได้ ปรากฏว่าช่วงรายได้ 7,001 – 15,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 รองลงมาต่ำกว่า 7,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่าจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 รองลงมาจบชั้นประถมศึกษา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40

เมื่อจำแนกตามอาชีพ ปรากฏว่า อาชีพรับจ้าง มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมา อาชีพเกษตรกรรม จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.20

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 6-9 ดังนี้

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม
และรายด้าน

ข้อคำถาม ด้านการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการตัดสินใจ	3.50	0.54	ปานกลาง
2. ด้านการดำเนินการ	3.48	0.53	ปานกลาง
3. ด้านการติดตามประเมินผล	3.41	0.42	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.60	0.30	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.50$) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X}=3.48$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{X}=3.41$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการตัดสินใจ			
1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.71	0.76	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆในระดับใด	3.39	0.73	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิเสธในสิ่งที่ไม่เหมาะสม	3.37	0.74	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายเหตุผลในการตัดสินใจเพียงใด	3.41	0.66	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการเพียงใด	3.67	0.85	มาก
6. ท่านได้ร่วมให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนด ขอบข่าย และรายละเอียดของแผนพัฒนาแล้วเสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่น	3.48	0.87	ปานกลาง
7. ท่านได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรในอนาคต จะไปถึงเป้าหมายได้อย่างไร	3.49	0.86	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.48	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 และข้อ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด ข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.71$) รองลงมาคือ ข้อ 5 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการเพียงใด ($\bar{X}=3.67$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 3 ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิเสธในสิ่งที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X}=3.37$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการดำเนินการ			
8. ท่านได้ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.69	0.74	มาก
9. ท่านได้ร่วมเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนเสนอผู้บริหาร	3.71	0.73	มาก
10. ท่านทราบภารกิจที่ต้องดำเนินการต่อไปหลังจากเสนอโครงการ	3.11	0.84	ปานกลาง
11. ท่านได้พบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.25	0.69	ปานกลาง
12. ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.57	0.67	มาก
13. ท่านได้รวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เพื่อเสนอความต้องการของสาธารณชนและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	3.67	0.76	มาก
14. ท่านได้ร่วมพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้านกระบวนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุกิจกรรมลงไปแผนพัฒนา	3.37	0.77	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.48	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 10,11 และข้อ 14 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 9 ท่านได้ร่วมเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนเสนอผู้บริหาร ($\bar{X}=3.71$) รองลงมาคือ ข้อ 8 ท่านได้ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X}=3.69$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 10 ท่านทราบภารกิจที่ต้องดำเนินการต่อไปหลังจากเสนอโครงการ ($\bar{X}=3.11$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อคำถาม ลักษณะการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดตามประเมินผล			
15. องค์การบริหารส่วนตำบลได้แต่งตั้งท่านให้เป็น คณะกรรมการประเมินผลแผนงาน/โครงการต่าง ๆ	2.37	1.04	ปานกลาง
16. ท่านได้ร่วมตรวจสอบ วิเคราะห์ และประสาน แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับ แผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ	2.82	0.90	ปานกลาง
17. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงาน โครงการทุกปี	3.53	0.93	มาก
18. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการ ดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ	2.76	1.04	ปานกลาง
19. ท่านได้ร่วมประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่น ปัจจุบัน เช่น วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เป็นต้น	2.01	0.83	น้อย
20. ท่านได้รายงานให้ประชาชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบถึงการประเมินผลแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม	2.23	0.84	ปานกลาง
21. ท่านได้ร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อรับฟังความ คิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาท้องถิ่น	3.56	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย	2.72	0.44	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 19 อยู่ในระดับน้อย ข้อ 17 และข้อ 21 อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 21 ท่านได้ร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่น($\bar{X}=3.56$) รองลงมาคือ ข้อ 17 ท่านได้มีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานโครงการทุกปี ($\bar{X}=3.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 19 ท่านได้ร่วมประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่นปัจจุบัน เช่น วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคเป็นต้น ($\bar{X}=2.01$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏดังตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ	29	31.88
2	ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน	25	27.47
3	ให้มีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น	23	25.27
4	ให้มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของท้องถิ่นให้มากขึ้น	8	8.79
5	ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าประชุมรับรู้อในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาหมู่บ้านของตนเอง	6	6.59
รวม		91	100

จากตาราง 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือโครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ คิดเป็นร้อยละ 31.88 รองลงมาคือ ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ 27.47 ให้มีการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 25.27 ให้มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของท้องถิ่นให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 8.79 ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าประชุมรับรู้อในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาหมู่บ้านของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 6.59

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปราย
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป หมู่ที่ 1-9 จำนวน 2,951 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 353 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกันทรารมย์ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 ชุด ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8806

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม แบบสอบถามจำนวน 353 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าจะได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาพบว่ามียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนาควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ รongลงมา ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ อันจะเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เสนอความต้องการและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย คำล้าน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การศึกษการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนให้ความสำคัญและสนใจในการเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผน จัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนกลุ่มนี้จะเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการร่วมเวทีเพื่อออกเสียงในการคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนาแล้วสามารถนำไปสู่การปฏิบัติคือ การจัดทำงบประมาณต่อไป จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยมีการตัดสินใจเลือกโครงการกิจกรรม เสนอปัญหา มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น การประชุมประชาคมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา เสนอปัญหาความต้องการ วางแผนนโยบายต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภทรนิษฐ์ เสาทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสว่าง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เห็นได้ว่าประชาชนบางส่วนได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ และเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุง ร่วมประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงประชาชนบางส่วน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. อสม. ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น คณะกรรมการสนับสนุนแผน คณะกรรมการพัฒนาแผน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามภารกิจการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวรรณ สวัสดิ์ชัย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลสนวน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน พบว่า ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการติดตามประเมินผล ไม่ได้ร่วมตรวจสอบ วิเคราะห์ และประสาน แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยรัตน์ สุขบรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลยายแซ้ววัฒนา อำเภอนครหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในระดับน้อย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ โครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนา ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้เสนอโครงการที่มีความต้องการเป็นจำนวนมากเข้าแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ทุกโครงการได้ เนื่องจากในแต่ละปีงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งรายได้ที่จัดเก็บเองมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องดูแลและให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ซึ่งเจงถึงความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ เพื่อเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักบทบาทสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้ในสิทธิ หน้าที่ บทบาท ของประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละชุมชน ทุกเพศ ทุกวัย และรณรงค์ทางสื่อต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์

ป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยดำเนินมาตรการเชิงรุก เข้าถึงประชาชนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลศรีภูมิ และตำบลโกถ่เคียง

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการ
กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- . (2546 ก). กฎหมายระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- . (2546 ข). พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5)
พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- . (2546 ค). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด.
- . (2547). การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น. สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์.
- . (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- โกวิท พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต.
กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2548). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผน (ออนไลน์)
แหล่งที่มา : http://law.tu.ac.th/law_center/law_document/book4/b4-4.html ;
ค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2552.
- จักรพงษ์ สงวนชม. (2549). ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรดิน
กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเลา ตำบลหมื่นศรี อำเภออำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. บุรีรัมย์:บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชน (ออนไลน์) แหล่งที่มา:
www.oknation.net/blog/print.php?id=127145 ค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2552.
- ชนิกา พันล้อม. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล
แม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ ปรบ. (รัฐประศาสนศาสตร์).
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ชัยยุทธ รัตนปัทมวรรณ. (2544). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาสังคม).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2542). กฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. (2543). “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง”. ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ กรมการปกครอง.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (ม.ป.ป.) การพัฒนาชนบทกับกระบวนการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ท. : ม.ป.ท.)
- ธนวรรณ สวัสดิ์ชัย. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.
- ปิยรัตน์ สุขบรรณ. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลยายแ้ววัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.
- แผนพัฒนาสามปี. (2551). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2552 -2554 บุรีรัมย์: งานนโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ.
- พระราชบัญญัติกฤษฎีกากำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พ.ศ.2542. (2542,17 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอน 114 ก.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. (2537). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอน 53.
- พวงทอง โขธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเชียงใหม่ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ และคณะ. (2547). การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขตองโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ (รัฐประศาสนศาสตร์). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภัทรนิษฐ์ เสาทอง. (2552). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ภาคนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุพิน ระพิพันธุ์. (2544). "ความรู้ ทักษะและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม อ.ชลบุรี". วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พ.ศ.2548. (2548). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 112 ตอนพิเศษ 1159.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- วีระชัย คำล้าน. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเขาค้อ จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2548). การบริหารวัดกรรมแนวใหม่. นนทบุรี:สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2544). นโยบายสาธารณะ แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาธรรม.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2546). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร : แนวคิดในการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร พิศาลบุตร. 2548). การวางแผนและการบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546). *การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2548). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ
 นายกรัฐมนตรี.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *วิสัยทัศน์การปกครองท้องถิ่นและแผนการกระจาย
 อำนาจ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มีแอลเอส.
- อารีธา บุญเปลื้อง. (2549). *การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่นในเขต
 อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเทียบชาวไทยภูเขากับชาวไทยพื้นราบ*.
 วิทยานิพนธ์ (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัครพงษ์ สวงนชัย. (2549). *ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรดิน
 กรณีศึกษาหมู่บ้านกะเดา ตำบลหมื่นศรี อำเภอป่าพะยอม จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์
 (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ. (2552). *แผนอัตรากำลังสามปี พ.ศ.2553 -2555* บุรีรัมย์:
 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ.
- อำเภอกระสัง. (2552). *ทะเบียนราษฎร*. สำนักงานทะเบียน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยังดี

ด้วย นางสาววิไลดา ตะขุนรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รศ.ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทิบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณศศิธร แสงการ

ด้วย นางสาววิไลดา คະซุนรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รศ.ประชัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณนิคม อะพรรัมย์

ด้วย นางสาววิไลดา คะขุนรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รศ.ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกันทรารมย์

ด้วย นางสาววิไลดา ตะขุนรัมย์ นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาววิไลดา ตะขุนรัมย์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๓๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมือง

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ

ด้วย นางสาววิไลศดา คะชุนรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอกความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำเค้าโครงการค้นคว้าอิสระของหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนา ในด้านต่าง ๆ คือ
 1. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ
 2. การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ
 3. การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน
3. ข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลกระทบต่อในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด จึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงทุกประการ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
และขอขอบพระคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วิไลศดา คະชุนรัมย์

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

18-29 ปี

30-39 ปี

40-49 ปี

50-59 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า 7,000.- บาท

7,001 - 15,000.- บาท

15,001- 25,000.- บาท

25,001.- บาท ขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

ปวส./อนุปริญญา

ปริญญาตรีขึ้นไป

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. ท่านประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม

ค้าขาย

รับจ้าง

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับหมายเลขที่ตรงกับ
ความเป็นจริงของท่านเพียงคำตอบเดียว

- กำหนดให้
- 5 หมายถึง มากที่สุด
 - 4 หมายถึง มาก
 - 3 หมายถึง ปานกลาง
 - 2 หมายถึง น้อย
 - 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อคำถามการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ด้านการตัดสินใจ					
1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆในระดับใด					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิเสธในสิ่งที่ไม่เหมาะสม					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปรายเหตุผลในการตัดสินใจเพียงใด					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการเพียงใด					
6. ท่านได้ร่วมให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนด ขอบข่าย และรายละเอียด ของแผนพัฒนาแล้วเสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่น					
7. ท่านได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นว่าต้องการอะไรใน อนาคต จะไปถึงเป้าหมายได้อย่างไร					
ด้านการดำเนินการ					
8. ท่านได้ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น					
9. ท่านได้ร่วมเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อน เสนอผู้บริหาร					
10. ท่านทราบภารกิจที่ต้องดำเนินการต่อไปหลังจากเสนอโครงการ					

ข้อคำถามการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
11. ท่านได้พบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและ แผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
12. ท่านได้ร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและ แผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
13. ท่านได้รวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เพื่อเสนอความต้องการ ของสาธารณชนและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา					
14. ท่านได้ร่วมพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมในด้าน กระบวนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานเพื่อบรรจุกิจกรรมลงใน แผนพัฒนา					
ด้านการติดตามประเมินผล					
15. องค์การบริหารส่วนตำบลได้แต่งตั้งท่านให้เป็นคณะกรรมการ ประเมินผลแผนงาน/โครงการต่าง ๆ					
16. ท่านได้ร่วมตรวจสอบ วิเคราะห์ และประสานแผนพัฒนา องค์การ บริหารส่วนตำบล กับแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ					
17. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงาน โครงการทุกปี					
18. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงาน/โครงการ					
19. ท่านได้ร่วมประเมินสถานภาพการพัฒนาท้องถิ่นปัจจุบัน เช่น วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เป็นต้น					
20. ท่านได้รายงานให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงการ ประเมินผลแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม					
21. ท่านได้ร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาท้องถิ่น					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้*****

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรีย
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	72.8667	74.1885	-.0384	.8866
A2	72.9000	71.4034	.2849	.8801
A3	72.6333	67.6195	.5923	.8726
A4	72.6333	68.9989	.5072	.8751
A5	72.6667	66.0230	.4474	.8773
A6	72.6667	66.7126	.5289	.8737
A7	72.5667	66.2540	.6475	.8704
B8	73.1000	65.4724	.7167	.8683
B9	72.8000	64.1655	.6726	.8684
B10	72.8667	64.2575	.6606	.8689
B11	73.1667	69.4540	.2172	.8867
B12	72.9667	69.0678	.3221	.8806
B13	73.0333	68.5851	.3410	.8802
B14	72.7333	67.1678	.5522	.8731
C15	73.2667	70.9609	.2933	.8801
C16	72.8333	69.5230	.3645	.8785
C17	72.6333	62.3092	.7759	.8642
C18	72.4000	67.2138	.5210	.8740
C19	72.5000	66.7414	.5479	.8731
C20	72.4000	69.2138	.3818	.8781
C21	72.3667	64.7230	.7152	.8677

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 21

Alpha = .8806

วท
352.92
27157
2518

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	วิไลดา คະซุนรัมย์
วันเดือนปีเกิด	19 มกราคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3 หมู่ที่ 16 ตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่งหน้าที่ ประวัติการศึกษา	เจ้าพนักงานธุรการองค์การบริหารส่วนตำบลศรีภูมิ พ.ศ 2533 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2536 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบัวหลวงวิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ 2541 ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี พ.ศ 2553 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์